

**32nd Conference International Association of Scientific and Technology University
Libraries (IATUL)¹, Warsaw, 29th May – 2nd June 2011**

Zpráva ze zahraniční cesty

32. ročník konference IATUL, kterou pořádala Varšavská technická univerzita (Politechnika Warszawska)², byla zaměřena na otevřenost (viditelnost) univerzit a jejich knihoven. Hlavní téma konference bylo vyjádřeno v podnázvu *Libraries for An Open Environment: strategies, technologies and partnerships*.

Konference se zúčastnilo 131 účastníků z celého světa. Přednášky probíhaly paralelně ve třech sálech hlavní budovy Varšavské technické univerzity, což umožňovalo, podle zájmu, vcelku bezproblémové přesunování mezi jednotlivými sekcemi konference. Na konferenci byla také zastoupena prezentace posterů. Autoři dostali možnost představit své projekty a výsledky řešení v rámci hlavního programu stručným vystoupením. Jako obvykle se na konferenci prezentovaly firmy se svými produkty z oblasti informačního průmyslu i firmy poskytující služby a technologie knihovnám (EBSCO, Knovel, IEEE, ExLibris, Emerald, ProQuest, Elsevier, Springer aj.).

Konference byla zahájena vyzvanou přednáškou profesora Stevana Hernada, *Université du Québec a Montréal, Canada and Professor in Electronics and Computer Science at University of Southampton, UK*, **The Green and Gold Roads to Open Access**. Hlavním heslem přednášky bylo, že primární cíl celého světa je Open Access (OA). Obsáhlý program konference byl strukturován do pěti plenárních konferencí. První plenární konference byla formou panelové diskuze na téma **Strategies for Advocating Scholarly Communication**. Bylo položeno několik provokativních otázek: je OA skutečnost nebo jen módní slovo? Jsou rozdílné politiky OA v akademické prostředí, v administrativě, v obchodu? Jaké prostředky a způsoby volit pro prosazení OA? Jak mohou asociace akademických knihoven přispět a pomoci, pokud jde o zachování, ochranu a sdílení (reformátování, autorská práva) digitálního obsahu? Účastníci panelu byli zástupci evropských univerzit a vydavatelství Elsevier a Springer. Velmi zajímavé a podnětné bylo ze strany panelistů zdůraznění role univerzitních knihoven v tomto procesu, jejich přispění a pomoc v naplňování strategických cílů v oblasti otevřeného přístupu k znalostem celé společnosti.

Odpolední program byl rozdělen do tří paralelních sekcí.

- Sekce A: National repository – projects and ideas
- Sekce B Local initiatives
- Sekce C Library perspective on scholarly communication.

Přednášející byli z celého světa, evropské prostředí bylo reprezentováno příspěvky z Polska, z Ukrajiny, Německa a Švédska, další přednášející byli z USA, z Kanady, z Austrálie a Nového Zélandu. Vybrala jsem si sekci A a zaujal mě příspěvek Tetyana Yaroshenko, *University of Kyiv -Mohyla Academy, Ukraine*, **Open Access to Knowledge in the Modern University: Ukrainian situation**. Ukrajina v roce 2007 přijala zákon na podporu rozvoje informační společnosti pro období 2007-2015. Jedním z principů je otevřený přístup k výsledkům vědy a výzkumu, které byly financované ze státního rozpočtu Ukrajiny. Ukrajina má 28 repozitářů,

---

¹ <http://www.bg.pw.edu.pl/iatul2011/>

² <http://eng.pw.edu.pl/>

z toho je 23 univerzitních, a 1600 časopisů publikovaných v režimu OA. Následovala druhá plenární konference na téma **Cooperation for improving access to scholarly communication**. Byly představeny projekty DRIVER³, OpenAIRE⁴, které významně přispěly a nadále přispívají k posílení standardů pro interoperabilitu repozitářů a otevřenosti vědy. Ve všech příspěvcích zazněla potřeba budování infrastruktury pro sdílení výsledků evropského (i světového) výzkumu a podpora co nejširšího sdílení metadat tematických repozitářů. Potěšilo mě, že v prezentaci OpenAIRE pod odkazem na Region 3 East (eIFL) byla zastoupena Česká republika VŠB-TU Ostrava. Dále byly přestaveny vize a mise nově ustanovené iniciativy - **Confederation of Open Access Repositories (COAR)**⁵ pro rozšíření spolupráce a rychlého propojení OA repozitářů a celosvětové bezbariérového zviditelnění výsledků vědy a výzkumu, posílení spolupráce nad vytvářením souborů metadat a globálních jednoznačných identifikátorů. Třetí plenární konference byla na téma **New models and tools applied for teaching and learning**. Byly prezentovány univerzity (Polsko, USA, Austrálie) a role univerzitních knihoven v procesu vzdělávání, vědy a výzkumu. Odpolední program byl opět rozdělen do dvou paralelních sekcí.

- Sekce A: Improving information competencies
- Sekce B: Open learning- changes for libraries

Zúčastnila jsem se sekce A, která se věnovala nástrojům a službám pro rozvoj informační gramotnosti, byly představeny platformy pro rozvoj informačního vzdělávání a projekty informačního vzdělávání pro podporu otevřenosti univerzity a pro mezinárodního sdílení poznatků. Čtvrtá plenární konference byla na téma **New tasks, new skills - is it still a library?** Jednalo se o velmi zajímavé příspěvky (Polsko, USA, Nový Zéland), byly představeny základní směry nejbližšího vývoje v oblasti repozitářů – komplexnost, integrace, spolupráce, interoperabilita a role univerzitních knihoven.

Následovav dvě paralelní sekce:

- Sekce A: Managing change in the library
- Sekce B: Workshop – Round Table: Let's practice e-learning tools and methods

Zúčastnila jsem se sekce A, která byla zaměřena na nové výzvy, jimž čelí manažeři knihoven, jaké úsilí musí vynaložit, aby došlo k užšímu propojení knihovny s akademickou obcí univerzity, jakou roli musí knihovna zastávat v podpoře změn akademických programů a při akreditaci těchto programů. Ve všech příspěvcích zaznělo volání po změně pohledu, po nových záměrech, po přehodnocení a po přetváření ... **rescoping, reshaping, rethinking** Pátá plenární konference byla na téma **Strategy for collection development in libraries and open archives**. Prezentace Maria Heijne, *Delft University of Technology, The Netherlands* a Marek Niezgódka, *Interdisciplinary Centre for Mathematical and Computational Modelling, University of Warsaw, Poland*, byly velmi zajímavé a podnětné. Hlavní myšlenky by snad daly vyjádřit slovy - otevřenost, viditelnost, sdílení vědeckých informací, bibliometrie doplněná webmetrií.

Děkuji AKVŠ, že mi umožnila zúčastnit se této prestižní mezinárodní konference, která se tentokrát konala v sousedním Polsku. Příští ročník IATUL bude na Nanayang Technological University, Singapore.

Na závěr si dovoluji krátké shrnutí: univerzitní svět jak na Východ od naší republiky, tak na Západ udělal obrovský krok k otevřenosti univerzitního prostředí v oblasti studijních a vědních programů. Jedná se o velmi citelný rozdíl nejen na mé technické univerzitě, ale, a to

---

³ <http://www.driver-repository.eu/>

⁴ <http://www.openaire.eu/>

⁵ <http://coar-repositories.org/>

je horší, se jedná o značný rozdíl v množství aktivit, kterými se univerzity po celém světě hlásí k modelu otevřeného přístupu k výsledkům světového výzkumu, a nepatrnou podporou otevřeného přístupu k výsledkům v České republice. Ale i tento fakt můžeme brát jako výzvu a snažit se ve svých knihovnách dělat co nejvíce pro OA.

M. Machytková

červenec 2011